

## عنوان: ارزیابی راهبرد رشد هوشمند شهری، در توسعه شهری و چالش ها آن

یونس غلامی بیمرغ<sup>۱</sup>، کامران دولتیاران<sup>۲</sup>

۱- استادیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه کاشان

۲- دانشجوی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه کاشان

### چکیده

گسترش افقی شهر پدیده ای است که در نیم قرن اخیر تنها در کشورهای توسعه یافته بلکه در کشورهای در حال توسعه نیز اتفاق افتاده است. این پدیده، گسترش فضایی بی رویه شهر به سمت نواحی حاشیه ای و بیرونی و به صورت توسعه کم تراکم و منفک است. از پیامدها و مشکلات پراکنش افقی بی رویه شهر می توان از بین رفتن اجتماعات محلی، جدایی گزینی اجتماعی، افزایش هزینه زیر ساخت ها و خدمات شهری، افزایش طول و فاصله سفر های شهری، افزایش مصرف انرژی، هزینه بالای اجرای سیستم حمل نقل عمومی، افزایش مصرف بنزین، وابستگی بیشتر به استفاده از اتومبیل شخصی در سفرهای شهری، تغییر کاربری زمین های مرغوب کشاورزی، و باغات اطراف شهر، آلودگی هوا، تخریب و آلودگی منابع آب، اشاره کرد که همه این محدودیت ها و مشکلات، موانعی در برابر دستیابی شهر به توسعه پایدار شهری می باشد. بنابر این در جهت کاهش این مشکلات نظریات مختلفی مطرح شد که یکی از این نظریات، رشد هوشمند شهری است. در این مقاله رشد هوشمند شهری و رشد افقی به همراه مزایا و معایب آن آورده شده. روش تحقیق در این مقاله توصیفی تحلیلی بوده است و از نوع کار بردی است و روش جمع آوری اطلاعات اسنادی- کتابخانه ای است.

**کلمات کلیدی:** شهر هوشمند، کاربری زمین، شهروند هوشمند، کاربری مجازی، گسترش افقی.

### مقدمه

رشد فزاینده جمعیت شهر نشین و اسکان بیش از ۶۰ درصد جمعیت جهان در شهرها و تداوم این روند، آینده کره زمین را بیشتر با چشم انداز های شهری مواجهه می کند. این فضاها بر گزیده تا سال ۲۰۲۵ میلادی افزون بر پنج میلیارد نفر جمعیت خواهند داشت که بیش از ۷۵ درصد جمعیت جهان را در خود جایی خواهند داد. این فرایند عظیم شهر نشینی با محوریت ماشین، ضمن توسعه کالبدی شهرها باعث از بین بردن زمین های کشاورزی و تحمیل هزینه های غیر قابل جبرانی بر محیط زیست شهرها شده است (رنه شورت، ۲۰۲۰، ۱۳۸۸). از دیدگاه برنامه ریزان شهری، یکی از راهبردهای دست یابی به توسعه پایدار و ارتقای کیفیت محیط زیست شهری، متعادل ساختن توزیع فضایی کار بری ها از طریق شکل پایدار شهر است. در اواخر قرن بیستم با الهام از بنیان های علمی توسعه پایدار، رویکرد جدیدی با نام شهر